

GUVERNUL ROMÂNIEI

H O T Ă R Ă R E

**pentru aprobarea Strategiei naționale
privind protejarea monumentelor istorice**

În temeiul prevederilor art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre:

Articol unic

Se aprobă Strategia națională privind protejarea monumentelor istorice, prevăzută în anexa, care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

**NICOLAE-IONEL CIUCĂ,
PRIM-MINISTRU**

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1 - Titlul proiectului de act normativ

Hotărâre privind aprobarea Strategiei Naționale privind protejarea monumentelor istorice

Secțiunea a 2-a - Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale	Ministerul Culturii își desfășoară activitatea în conformitate cu dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 90/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii. Statul român garantează și asigură protejarea monumentelor istorice în condițiile stabilite prin Legea nr. 422/2001 (republicată) privind protejarea monumentelor istorice, Ministerul Culturii fiind autoritatea administrației publice centrale de specialitate care elaborează strategiile și normele specifice de protejare a monumentelor istorice, urmărește și asigură aplicarea lor. Monumentele istorice sunt protejate indiferent de regimul lor de proprietate sau de starea lor de conservare. Protejarea monumentelor istorice este parte componentă a strategiilor de dezvoltare durabilă economico-socială, turistică, urbanistică și de amenajare a teritoriului, la nivel național și local. Autoritățile administrației publice centrale de specialitate, instituțiile de specialitate subordonate acestora și autoritățile administrației publice locale colaborează și răspund, după caz, de activitatea de protejare a monumentelor istorice. Primul document din domeniu la nivel național este "Raportul Comisiei Prezidențiale pentru Patrimoniul Construit, Siturile Istorice și Naturale" (2009-2010), în care a fost ilustrată starea de fapt a situației Monumentelor Istorice (MI) și Patrimoniului Cultural Imobil (PCI) din România (a patrimoniului construit, siturilor istorice și natural), s-a propus un set de 12 măsuri urgente destinat opririi distrugerilor, măsuri transmise Guvernului de către Președintele României (2018) și s-a recomandat realizarea unei strategii, care-și propune, prin măsuri generale și specifice, să stopeze distrugerile, printr-o protejare eficientă a patrimoniului cultural și natural de pe teritoriul țării. Patrimoniul este încă privit ca un obiect extern interesului de dezvoltare, atât din cauza precarității pieței construcției pe patrimoniu (lipsa meșterilor și a manoperei specializate, consolidări invazive, proiecte care înlocuiesc structuri întregi, în loc să refolesească componentele istorice) care cresc costurile de investiție, oferind o rată de recuperare a investiției pe termen mediu și lung, cât și din lipsa de înțelegere a rolului acestuia în îmbunătățirea calității vieții și a efectelor secundare în economie. Restaurarea patrimoniului este încă asimilată unei operațiuni de ordin tehnic, lipsind proiecte integrate, care să prevadă funcțiuni și programe care să recupereze potențialul social și economic și
--	--

	să asigure sustenabilitatea patrimoniului. Documentelor relevante emise între 2015 – 2020 fuzionează domeniul protecției patrimoniului cultural cu cel al reutilizării resurselor și economiei circulare, în care accentul este pus pe păstrarea a cât mai mult din structura existentă, intervenția cu materiale compatibile, naturale și ecologice, cu interes pentru reducerea consumului și utilizarea energiilor regenerabile. Astfel, tendințele ultimilor ani în protecția și valorificarea patrimoniului cultural: 1.Sublinierea necesității tratării patrimoniului cultural în context, nu ca obiect de sine stătător (principiul conservării integrate și al valorii adăugate) 2.Democratizarea patrimoniului și implicarea comunității în procesul decizional și de gestiune a patrimoniului. 3.Rolul crescut al patrimoniului pentru economie, generând locuri de muncă și creșterea investițiilor 4.Digitalizarea și utilizarea tehnologiilor avansate în documentarea, cercetarea și inovarea în domeniul patrimoniului 5.Prioritizarea regenerării fondului construit și reutilizarea patrimoniului ca măsură de combatere a schimbărilor climatice Cadrul instituțional cu atribuții în protecția patrimoniului este vulnerabilizat de lipsa capacității de a acoperi serviciile publice necesare, activând într-un cadru influențabilă la fluctuațiile pieței imobiliare și ale economiei liniare, care domină în continuare evoluția mediului construit. Scăderea constantă a numărului de specialiști din aparatul public a avut un impact negativ asupra sistemului de protecție în general, accentuând problemele deja existente ale domeniului: agresiuni asupra patrimoniului au rămas nesancționate, creând modele negative pentru societate, posibilitatea lipsei de întreținere și ruinării clădirilor încă funcționale, abandonul precoce, specula imobiliară, intervenții neautorizate de slabă calitate etc. Lacune principale actuale din domeniul protecției: -lipsa integrării patrimoniului în planurile de dezvoltare, prin măsuri de regenerare urbană și conservare integrată -lipsa datelor nu permite valorificarea acestora prin politici și strategii relevante, acestea fiind deseori documente fără operabilitate -sistemul de protecție a patrimoniului este slăbit, nu încurajează proprietarii și utilizatorii în întreținerea și valorificarea Proprietăților, în special a celor aflate în categorii de risc -clădirile de patrimoniu sunt considerate ineficiente din punct de vedere al utilizării, din lipsa întreținerii și a măsurilor de creștere a eficienței energetice -lipsa de înțelegere privind clădirile istorice și tehnicile tradiționale conduce la alterări de substanță istorică și
--	--

	reconstrucții prin analogie care scad valoarea patrimoniului În prezent, aprobarea Strategiei naționale pentru protejarea monumentelor istorice reprezintă o prioritate a Ministerului Culturii, în vederea alinierii domeniului protejării patrimoniului la recomandările și tendințele europene.
1¹.În cazul proiectelor de acte normative care transpun legislație comunitară sau creează cadrul pentru aplicarea directă a acesteia	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
2. Schimbări preconizate	Strategia națională privind protejarea monumentelor istorice pornește de la premisa că patrimoniul cultural este o resursă esențială pentru identitatea României și pentru dezvoltarea unei societăți prospere, bazate pe incluziune socială și participativitate, o resursă strategică ce trebuie să adauge comunității plus valoare economică, socială și culturală, printr-o gestionare modernă și eficientă. Documentul stabilește prioritățile de acțiune din domeniului Monumentelor Istorice (MI) și Patrimoniului Cultural Imobil (PCI) și va avea rol de structurare și coordonare a activității din sector, indicând și direcția generală, principiile, noile orientări teoretice și practice și principalele soluții pentru patrimoniul imobil, într-un orizont de 10 ani. Această nouă abordare strategică asupra MI și PCI răspunde la nevoile identificate inclusiv prin corelare cu obiectivele Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă și cu Agenda pentru Cultură 2021- 2027 și are ca scop: - definirea cadrului general de înțelegere a MI și PCI în contextul restructurării legislației în domeniul protecției patrimoniului, prin elaborarea Codului Patrimoniului; - recunoașterea patrimoniului cultural ca obiectiv strategic național, definitoriu pentru dezvoltarea sustenabilă a mediului construit; - actualizarea abordării privind protecția și valorificarea MI și PCI, prin analiza evoluției conceptelor, măsurilor legislative și a direcțiilor strategice de la nivel european și internațional; - facilitarea înțelegerii MI și PCI ca motor de dezvoltare locală și ca resursă neregenerabilă esențială în combaterea schimbărilor climatice; - promovarea bunelor practici în protecția și valorificarea patrimoniului cultural ca soluții sustenabile și urmărirea prelungirii duratei de viață a monumentelor istorice.

	Documentul este realizat în cadrul proiectului „Monumente istorice - planificare strategică și politici publice optimizate”, cod SIPOCA 389/SMIS 115895, proiect ce vizează crearea cadrului strategic și operațional pentru realizarea de politici bazate pe dovezi în domeniul patrimoniului imobil.
3. Alte informații	

Secțiunea a 3-a - Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impactul macro-economic 1¹ Impactul asupra mediului concurențial și domeniulajutoarelor de stat	
2. Impactul asupra mediului de afaceri 2¹Impactul asupra sarcinilor administrative 2² Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii	
3. Impactul social	Implementarea Strategiei va conduce la recunoașterea rolului economic, cultural și social al MI/PCI și a necesității protejării și valorificării acestuia în beneficiul societății.
4. Impactul asupra mediului	
5. Alte informații	Nu este cazul

Secțiunea a 4-a - Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
		3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: (i) impozit pe profit (ii) impozit pe venit b) bugete locale (i) impozit pe profit c) bugetul asigurărilor sociale						

de stat (i) contribuții de asigurări	
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii b) bugete locale (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii c) bugetul asigurărilor sociale de stat: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii	
3. Impact financiar plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale	
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare	Programul de investiții în domeniul culturii instituit prin O.U.G. nr. 76/2018, destinat următoarelor categorii de investiții, pentru încheierea unor contracte de finanțare multianuale, în perioada 2019-2026 - 4,5 miliarde lei pentru perioada 2019-2026 Program Național de Cercetare, Evidență și Inventariere a Monumentelor Istorice, 2022-2032 - 1 md.lei. Program pentru conservarea MI (evaluare, monitorizare, intervenții) (program nou), 2022-2032 – 1750 mil. lei Program pentru formare profesională continuă; program pentru educație formală (elaborare materiale de studiu, formare formatori ș.a.) (program nou), 2022-2032- 500 mil. lei Program pentru cercetare științifică (program nou), 2022-2032- 300 mil. lei Program pentru digitalizare (program nou), 2022-2032 - 1750 mil.lei. Programul Național de Restaurare a Monumentelor Istorice, 2022-2032 – 500 mil. lei.

	Credite destinate efectuării de lucrări de protejare la monumentele istorice deținute de persoanele fizice sau juridice de drept privat, cf. H.G. nr. 610/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice privind procedura de acordare a creditelor necesare. - 100 mil. lei. Program de finanțare privind conservarea și dezvoltarea infrastructurii culturale (program nou), 2025-2032 - 5 miliarde lei Program pentru cercetări arheologice preventive (program nou) - 500 mil. lei. Programul National de Cadastru și Carte Funciară (modificare și completare Program existent; propunere ca unitatile administrative-teritoriale deținătoare de monumente istorice să fie prioritate in cadrul Programului existent) – 200 mil. lei Program de cadastru al Monumentelor Istorice - 450 mil. lei. Măsură: creșterea alocărilor autorităților publice locale și județene pentru protejarea patrimoniului imobil în cadrul cap.bugetar "Cultură, recreere și religie" Evidențierea și creșterea bugetelor destinate cheltuielilor pentru cultură / protejarea monumentelor istorice și a responsabilităților autorităților publice în domeniu - 100 md. Lei. Măsură: evidență, transparență și bună colectare a alocărilor bugetare; creșterea alocărilor bugetare destinate îndeplinirii responsabilităților APL în domeniul patrimoniului cultural imobil - 100 md. Lei. Măsură: instrument metodologic și statistic prin care să se asigure evidența, transparență, o mai și buna colectare a resurselor locale destinate protejării monumentelor istorice, respectiv evidența cheltuielilor destinate acestora - 100 md. Lei. Măsură: transparență și bună evidență a alocărilor
--	--

	bugetare destinate protecției patrimoniului arheologic; creșterea alocărilor bugetare destinate îndeplinirii responsabilităților autorităților publice - 1 md. Lei. Programul de finanțare al Administrației Fondului Cultural Național - 11 arii culturale între care și „Patrimoniu cultural material” și ”Patrimoniu cultural imaterial” – 500 mil. lei. Planul Național de Relansare și Reziliență al României-Pilonul SERVICII PUBLICE, DEZVOLTARE URBANA ȘI VALORIFICARE PATRIMONIULUI Domeniul II.1. MOBILITATE URBANA, REGENERARE URBANA ȘI VALORIFICAREA PATRIMONIULUI LOCAL - 5 md. Lei.
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare	
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare	
7. Alte informații	Nu este cazul

Secțiunea a 5-a - Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ: a) acte normative care se modifică sau se abrogă ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ; b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.	Acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții: b) acte normative ce urmează a fi elaborate: - Codul patrimoniului cultural; - Ordin comun MC, MDLPA, MIPE, MADR privind stabilirea criteriilor de prioritizare și a priorităților de finanțare a activității de gestiune a MI și PCI; - Ordin al Ministrului Culturii privind stabilirea priorităților de investiții în cadrul programelor de finanțare destinate MI și PCI; - Ordin al Ministrului Culturii privind metodologia de colectare și gestionare participativă a informațiilor referitoare la MI și PCI;
---	---

	- Ordin comun al MC și ANCPI - normele metodologice referitoare la conținutul cărților funciare pentru MI; - Ordin comun al MC și ANCPI privind MI care acestea au suferit operațiuni cadastrale; - Cadru legal aprobat prin ordin comun privind drepturile de autor asupra documentațiilor aferente protejării MI și PCI; - Act normativ privind introducerea în administrația publică locală a structurilor dedicate gestionării MI și PCI la nivelul fiecărui CJ, UAT; - Proiect Lege privind modificarea Legii nr. 7/1996 privind cadastrul și publicitatea imobiliară; - H.G. nr. 90/2010; - Norme metodologice aplicare a Legii nr. 422/2001; - Ordin al Ministrului Culturii privind modificarea și completarea ROF CNMI pentru detalierea atribuțiilor comisiilor în raport cu comisiile din domeniile conexe; - Modificarea și completarea actelor normative prin care sunt instituite programele de finanțare actuale și noi programe de finanțare destinate protejării MI și PCI; - Completare Anexă Ordin comun nr. 3712/2018 cu ocupații din domeniul protejării patrimoniului cultural.
1¹. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice: a) impact legislativ - prevederi de modificare și completare a cadrului normativ în domeniul achizițiilor publice, prevederi derogatorii; b) norme cu impact la nivel operațional/tehnic - sisteme electronice utilizate în desfășurarea procedurilor de achiziție publică, unități centralizate de achiziții publice, structură organizatorică internă a autorităților contractante	
2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor	

ce transpun prevederi comunitare	
3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare	
4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene	
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente.	Convenția privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural, UNESCO, 1972; Convenția europeană a peisajului, Consiliul Europei, 2000; Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic, La Valetta, 1992 și Convenția pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei, Granada, 1985; Convenția asupra protecției patrimoniului cultural subacvatic, Paris, 2001
6. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 6-a - Consultări efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate	
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ	
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative	Proiectul urmează să fie supus consultării structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale, conform dispozițiilor Hotărârii Guvernului nr. 521/2005.
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor	Nu e cazul

interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente	
5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	Conform Regulamentului privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 561/2009, proiectul necesită avizul Consiliului Legislativ și Consiliului Economic și Social.
6. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 7-a - Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării prezentului act normativ	Proiectul a fost elaborat cu respectarea prevederilor Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică și a fost afișat pe site-ul Ministerului Culturii în data de __.__.2021.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării prezentului act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 8-a - Măsuri de implementare

1. Măsurile de punere în aplicare a prezentului act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor institutelor existente	-
2. Alte informații	Nu au fost identificate.

Față de cele prezentate, a fost promovată prezenta **Hotărâre pentru aprobarea Strategiei naționale privind protejarea monumentelor istorice.**

**LUCIAN ROMAȘCANU,
MINISTRUL CULTURII**

AVIZĂM :

**MARIAN NEACȘU,
SECRETAR GENERAL
SECRETARIATUL GENERAL AL GUVERNULUI**

**ATTILA-ZOLTAN CSEKE,
MINISTRUL DEZVOLTĂRII, LUCRARILOR
PUBLICE ȘI ADMINISTRAȚIEI**

**RAKOSI-SEIWARHT ILDIKO,
PREȘEDINTE, DIRECTOR GENERAL
AGENȚIA NAȚIONALĂ DE CADASTRU ȘI
PUBLICITATE IMOBILIARA**

**VIOLETA VIJULIE,
PREȘEDINTE - SECRETAR DE STAT
AGENȚIA NAȚIONALĂ A
FUNCȚIONARILOR PUBLICI**

**TUDOREL ANDREI,
PREȘEDINTE,
INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ**

**LIVIU BOSTAN,
PREȘEDINTE,
AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU ACHIZIȚII
PUBLICE**

**MARIUS-CONSTANTIN BUDĂI,
MINISTRUL MUNCII ȘI SOLIDARITĂȚII
SOCIALE**

**SORIN-MIHAI CÎMPEANU,
MINISTRUL EDUCAȚIEI**

**FLORIN MARIAN SPĂTARU,
MINISTRUL ECONOMIEI**

**DAN VÎLCEANU,
MINISTRUL INVESTIȚIILOR
ȘI PROIECTELOR EUROPENE**

**BARNA TÁNCZOS,
MINISTRUL MEDIULUI, APELOR
ȘI PĂDURILOR**

**ADRIAN-IONUȚ CHESNOIU,
MINISTRUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII
RURALE**

**ADRIAN CÂCIU,
MINISTRUL FINANȚELOR**

**CONSTANTIN-DANIEL CADARIU,
MINISTRUL ANTREPRENORIALITĂȚII
ȘI TURISMULUI**

**MARIAN-CĂTĂLIN PREDOIU
MINISTRUL JUSTIȚIEI**

Strategia națională privind protejarea monumentelor istorice

.

.